

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Фінансів»

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Податкова справа»

на тему: «Доходи місцевих бюджетів: характеристика і шляхи оптимізації»

Виконавець:

студентка VI курсу фінансово - економічного
факультету

Витяганець Анастасія Вячеславівна

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Мартинюк Ірина Василівна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. З огляду на сучасні тенденції розвитку економічних відносин в Україні, можна виділити, що вони характеризуються посиленням ролі місцевих органів влади, а актуальності набуває повнота визначення ролі та значення місцевих бюджетів в структурі місцевих фінансів. Найвпливовішим фондом фінансових ресурсів місцевого самоврядування на сьогоднішній день, є доходи місцевих бюджетів, котрі являють собою основне джерело задоволення потреб суспільного споживання. Крім того, доходи місцевих бюджетів є найбільшою складовою бюджетної системи держави, вони також займають вагоме місце в перерозподілі валового національного продукту, здійсненні соціального захисту населення, проведенні інвестиційної політики та охороні навколишнього середовища. В свою чергу, місцеві бюджети займають центральне місце в економічній системі кожної держави і, як основна база фінансового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, являються важливим інструментом впливу на темпи соціально-економічного розвитку суспільства, як в цілому, так і окремих адміністративно-територіальних одиниць. Практика та способи формування доходів місцевих бюджетів визначають рівень розвитку та стабільність кожного окремого регіону, а отже і всієї економіки держави. Таким чином, актуальності набуває дослідження особливостей формування місцевих бюджетів та проведення ідентифікації їх ролі в загальній системі місцевих фінансів.

Аналіз наукових досліджень. У вітчизняній економічній науці проблемами розподілу та формування доходів місцевих бюджетів займалися провідні науковці, а саме: О. Василик, О. Сунцова, Ю. Пасічник, О. Кремень та В. Кремень, Н. Власюк, К. Владимиров, А. Даниленка, Н. Чуйко та О. Рогальський та інші. Проте, незважаючи на вагомий внесок науковців, положення наукових праць вчених та питання відносно доходів місцевих бюджетів потребують подальшого розвитку та узагальнення.

Мета кваліфікаційної роботи – узагальнення теоретичних підходів щодо визначення складу, динаміки та структури дохідної частини місцевих бюджетів та розробка шляхів вдосконалення та оптимізації, для зміцнення фінансової основи місцевих бюджетів.

У роботі передбачено вирішити такі **теоретичні і практичні завдання**:

- визначити економічну сутність місцевих бюджетів, їх розвиток та місцев бюджетній системі держави;
- охарактеризувати доходи місцевих бюджетів, їх сутність та класифікацію ;
- охарактеризувати міжбюджетні трансферти та їх роль у формуванні доходів місцевих бюджетів;
- проаналізувати та оцінити формування доходів місцевих бюджетів України за останні роки;
- проаналізувати податкові надходження та міжбюджетні трансферти, як джерело формування доходів місцевих бюджетів;
- дослідити практику формування доходів місцевих бюджетів зарубіжних країн для подальшого впровадження в Україні;
- надати рекомендації щодо удосконалення доходів місцевих бюджетів;

Об'єктом дослідження роботи є процес формування доходів місцевих бюджетів України на сучасному етапі, його оптимізація та резерви зростання.

Предмет дослідження – економічні відносини, що виникають у процесі формування доходів місцевих бюджетів.

Інформаційною базою даної роботи є законодавчо-нормативні акти України, статистичні дані про результати діяльності Державної фіскальної служби, практичні матеріали Міністерства

фінансів України, Державної Казначейської служби України, наукові розвідки вітчизняних та зарубіжних вчених з відповідної тематики, а також результати власних досліджень і розрахунків.

Методи дослідження. В основу методології дослідження покладено діалектичний метод наукового пізнання, системний та комплексний підхід до вивчення теоретичних аспектів формування місцевих бюджетів, у межах якого у роботі використовувались методи аналізу, синтезу, аналогії, статистичні прийоми групування, графічно – табличний метод, історичний метод та метод узагальнення. В процесі дослідження використані методи фундаментального аналізу (перший розділ), методи дослідження фактів, явищ і реалій існуючої практики (другий розділ), метод постановки цілей і рекомендацій щодо їх досягнення (третій розділ).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього рівня магістра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури.

Практичне значення одержаних результатів полягає в підготовці пропозицій щодо удосконалення політики формування доходів місцевих бюджетів України, які спрямовані на зміцнення і забезпечення фінансової самостійності регіонів з врахуванням середньострокової перспективи.

Структура роботи: 11 таблиць, 13 рисунків, 4 додатки. Список використаної літератури налічує 67 джерел. Загальний обсяг роботи 95 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні основи формування доходів місцевих бюджетів*» розглянуто економічну сутність місцевих бюджетів, їх розвиток та місце в бюджетній системі держави; доходи місцевих бюджетів, їх сутність та класифікацію; роль міжбюджетних трансфертів у формуванні доходів місцевих бюджетів.

У другому розділі «*Аналіз формування доходів місцевих бюджетів України, 2012-2016 рр.*» оцінено доходи місцевих бюджетів України, 2012 – 2016 рр.; податкові надходження, як джерело формування доходів місцевих бюджетів України в 2012 – 2016рр.; роль міжбюджетних трансфертів у доходній частині місцевих бюджетів України, 2012 – 2016рр.

У третьому розділі «*Напрями вдосконалення системи формування доходів місцевих бюджетів*» обґрунтовано адаптацію зарубіжного досвіду у формуванні доходів місцевих бюджетів та запропоновано їх шляхи вдосконалення.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження формування місцевих бюджетів показало, що в Україні основними джерелами наповнення доходної бази місцевих бюджетів є закріплені доходи й офіційні трансферти. Фонд фінансових ресурсів, що утворюється на рівні регіону, інколи навіть наполовину не задовольняє потреби місцевого самоврядування в коштах, необхідних для вирішення поточних проблем. На сьогоднішній день місцеві органи влади не володіють достатніми фінансовими ресурсами для організації управління економікою і соціальною сферою на своєму рівні. Це обумовлено цілою низкою обставин:

1. високим рівнем концентрації фінансових ресурсів у державному бюджеті країни, що знижує значення місцевих бюджетів у вирішенні життєво важливих для населення задач;
2. домінуючою роллю регулюючих доходів у структурі надходжень коштів до місцевого бюджету, що не достатньо ініціює місцеві бюджети до розвитку регіонів;
3. невеликими можливостями місцевих органів влади у встановленні місцевих податків та зборів на підвідомчих їм територіях.

Тому доцільно виділити, що зміцнення фінансової основи місцевого самоврядування є можливим лише за умови здійснення повноцінної адміністративної реформи, невід’ємною складовою якої має бути встановлення оптимального адміністративно-територіального поділу з детальним визначенням повноважень центральних органів влади та органів місцевого самоврядування, а також їх чітким розмежуванням.

АНОТАЦІЯ

Витяганець А.В., «Доходи місцевих бюджетів: характеристика і шляхи оптимізації»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси,
банківська справа та страхування»
за магістерською програмою «Податкова справа»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2017 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об’єкт дослідження – Доходи місцевих бюджетів: характеристика і шляхи оптимізації.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування, розвитку, а також економічна сутність місцевих бюджетів, їх розвиток та місце в бюджетній системі держави, джерела доходів місцевих бюджетів та міжбюджетні трансферти.

Проведено аналіз динаміки доходів місцевих бюджетів України, **податкових надходжень, а також міжбюджетних трансфертів. Здійснено** обґрунтування адаптації зарубіжного досвіду у сфері доходів місцевих бюджетів та розглянуто їх напрями вдосконалення.

Одержані результати можуть бути використані при плануванні дохідної частини місцевих бюджетів, а також при розробці й удосконаленні законодавчих актів України з питань доходів Місцевих бюджетів.

Ключові слова: доходи бюджету, місцевий бюджет, місцеві податки і збори, податкові надходження, міжбюджетні трансферти, неподаткові надходження.

ANNOTATION

Vytyaganets A.V.,
«Revenues of local budgets: characteristics and ways of optimization»
under the program « Tax case »,
Odessa National Economic University Odessa, 2017

Master's qualification work consists of three sections. Object of research - Revenues of local budgets: characteristics and ways of optimization.

The theoretical aspects of formation, development, as well as economic essence of local budgets, their development and place in the state budget system, sources of local budget revenues and intergovernmental transfers are considered in the paper.

The analysis of dynamics of incomes of local budgets of Ukraine, tax revenues, as well as intergovernmental transfers are carried out. The substantiation of adaptation of foreign experience in the field of local budget revenues is substantiated and their directions of improvement are considered.

The results obtained can be used in planning the revenue part of local budgets, as well as in developing and improving legislative acts of Ukraine on local budget revenues.

Key words: budget revenues, local budget, local taxes and fees, tax revenues, intergovernmental transfers, non-tax revenues.